

Energietransitie: ambities en vertraging

Column
Frans Debets

In de energietransitie lijken de woningen centraal staan. Gemeenten bereiden plannen voor om hele wijken gasloos te maken en op veel plaatsen organiseren bewoners initiatieven om samen hun woningen te verduurzamen. Met subsidies stimuleert de overheid investeringen in energiebesparende maatregelen.

De aandacht voor energiebesparing begon al in de tijd van de oliecrisis. De toenmalige minister adviseerde zelfs 's avonds de gordijnen te sluiten om zo energie te besparen. Maar pas in de jaren negentig werd in de bouwnormen de energieprestatienorm (EPN) opgenomen. Vanaf die tijd begon de opmars van dubbelglas en het isoleren van muren.

De ontwikkeling van beter isolatiemateriaal en slimme technieken werd door de normen gestimuleerd, want de eisen werden steeds scherper. Anderzijds werd de normontwikkeling mogelijk gemaakt door de innovatiekracht van de bouwindustrie. In de nieuwbouw was het effect goed zichtbaar, de isolatiepakketten werden steeds dikker en de moderne woning wordt bijna luchtdicht opgeleverd.

Ook de bestaande woningen kregen veel aandacht. In 2008 sloten de regering en het bedrijfsleven het convenant *Meer met minder* om samen 2,4 miljoen woningen en andere gebouwen aan te pakken en tot 30 procent energiebesparing te komen. Hoewel er allerlei *Meer met minder*-initiatieven werden opge-

start is het doel nooit bereikt.

In het Energieakkoord van 2013 werden nieuwe ambities geformuleerd. Met de woningcorporaties werd afgesproken dat zij zouden streven naar een huurwoningvoorraad met gemiddeld energielabel B in 2020. Het is nu 2020 en er gebeurt veel, maar het doel wordt niet gehaald. In het Klimaatakkoord van 2019 werden weer nieuwe ambitieuze doelen geformuleerd, waaronder 100.000 huizen binnen vier jaar van het gas af. Ook dat aantal zal niet gehaald worden.

Vanuit de EU werd de druk op verduurzaming ook opgevoerd. In 2003 werd de Europese richtlijn Energy Performance Building Directive (EPBD) gepubliceerd. Een van de eisen was de certificering van gebouwen en het gebruik van energielabels. De Nederlandse regering reageerde traag op de EPBD-eisen, de EU berispte Nederland meerdere keren voor het niet voldoen aan de eisen.

Ook de particuliere woningbezitter draagt bij aan de stagnatie van de transitie

Deze vreemde mengeling van hoge ambities en het actief vertragen van wat afgesproken is, is een kenmerk van de Nederlandse energietransitie. Een van de gevolgen is dat slechts ongeveer 40 procent van de

Nederlandse woningen een label A of B heeft. Ondanks de ambities, de kennis en de beschikbare technieken is het grootste deel van de Nederlandse woningen niet aangepast aan de eisen van deze tijd.

Ook de particuliere woningbezitter draagt bij aan de stagnatie. Er is wel veel belangstelling voor het energiethema, maar men is terughoudend met investeren in energiebesparing. De huidige gekte op de huizenmarkt leidt ook niet tot extra waardering van energiezuinige woningen, een label E of F maakt de woning echt niet onverkoopbaar.

Het ziet er niet naar uit de kenmerkende traagheid binnenkort zal veranderen, de ambities blijven hoog en de realisatie blijft te laag. Maar och, zo doen we dat al dertig jaar.

Frans Debets is deskundige op het gebied van duurzame energie